

- Здійснити заходи по розчистці природних кормових угідь від кущів, алювіальних і делювіальних наносів, хмизу, плануванню мікрорельєфу.
- З метою поліпшення флористичної насиченості рослинних угруповань, доцільним заходом є підсів трав. Цей захід переслідує два аспекти: по-перше, у такий спосіб збагачується видовий склад фітоценозів; по-друге, завдяки підсіву цінних у кормовому відношенні бобових і злаків поліпшується якісний склад та енергетична цінність сіна і зеленого корму. Разом з тим зростає продуктивність угідь.
- Провести поверхневе поліпшення угідь. Воно передбачає внесення мінеральних та органічних добрив. Пропонується вносити мінеральні добрива в дозах з розрахунку по 50-100 кг/га кожного з компонентів.
- Забезпечити охорону рідкісних лучних і болотних видів та рослинних угруповань. Лучна і болотна рослинність найменш репрезентивна в мережі природоохоронних об'єктів. Тому слід виявляти рідкісні та еталонні рослинні угруповання для включення в мережу природоохоронних об'єктів.

Список використаних джерел:

1. Приходько М.М., Сав'юк В.О. *Івано-Франківська область. Екологія і оптимізація природокористування.* – Івано-Франківськ, 1996. – 137 с.
2. Грозинський Д. Екологічні ризики і біологічна різноманітність // *Рідна природа.* – 2002. – № 2. – С.22.
3. Фурдичко О.І. *Карпатські ліси: проблема екологічної безпеки і сталого розвитку.* – Львів: Бібльос, 2002. – 192 с.

Людмила СИНЯЄВА,

д.е.н, професор, кафедра менеджменту

Сергій MOVCHAN,

к.т.н., доцент,

зав.кафедрою геодезії та землеустрою

msi.movchan@gmail.com

Таврійський державний агротехнологічний

університет імені Дмитра Моторного

м. Мелітополь, Україна

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК І ВЗАЄМОЗАЛЕЖНІСТЬ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОЛОГІЇ

Екологія та економіка тісно пов'язані між собою. Добре, коли наслідки господарської діяльності людини намагаються зменшити через відновлення природи. Але, нажаль, це не завжди відбувається, і зараз весь світ знаходиться у стані масштабної екологічної кризи.

Кожного разу, коли заходить мова про зіткнення економічних інтересів з екологічними вимогами, в першу чергу, мають на увазі матеріальний, «фізичний» вплив людини на природу: споживання природних ресурсів і забруднення оточуючого середовища. Але це справедливо тільки почасти. До взаємовідносин суспільства і техносфери з їх природним оточенням залучені всі структури і функції економіки — виробництво, розподіл, споживання і обмін, як мінімум в

тій мірі, в якій гроші, товари і послуги, необхідні для використання і відтворення природних ресурсів, є об'єктами економіки. Їх взаємозалежність і підпорядкування стають більш явними. До цього факту прийдеться звикнути не тільки економістам, але й екологам.

Основою макроекономіки є два фундаментальних факти:

- 1) матеріальні потреби людей і всього суспільства безмежні;
- 2) матеріальні ресурси — тобто засоби задоволення потреб — обмежені або дуже рідкісні.

Ці факти охоплюють всю проблему економіки, в якій знаходить своє віддзеркалення економічний критерій оптимальності — максимально можливе задоволення потреб при обмеженості ресурсів.

Екологія та економіка все більше переплітаються між собою — на місцевому, регіональному національному і глобальному рівнях. Екологічна ситуація у світі, яка оцінюється як стан екологічної кризи, поряд з загостренням глобальних соціально-економічних і політичних проблем, потребує зупинки небезпечних тенденцій і зміни курсу розвитку сучасної цивілізації. Для вирішення цієї надскладної проблеми необхідно поєднання політичної волі, міжнародних зусиль і зміни парадигми економіки, яка полягає в переході від економічної системи цивілізації до еколого-економічної системи.

Впродовж тривалого періоду людина почувала себе підкорювачем природи. З часу розгортання промислової революції сформувалась модель екстенсивного нарощування масштабів залучення природних ресурсів спочатку в розширення промислової діяльності, а далі у розвиток транспортних комунікацій і житлово-побутової сфери. Останні 20-25 років значно зросло господарське навантаження на природні комплекси і дуже гостро постало питання охорони оточуючого середовища від надзвичайного антропогенного пресу.

Близкість зв'язку економіки та екології виявляється уже в назвах цих галузей знань. Економіка (від грецької, — уміння ведення домашнього господарства) — сукупність виробничих відносин певного суспільства, його економічний базис; народне господарство певної країни або його частина, що включає певні галузі і види виробництва. Економіка — це господарська діяльність суспільства, основною задачею якої є задоволення всіх потреб людини. Проте вплив економіки є неоднозначним. З одного боку, з її допомогою життя людей полегшується, стає більш комфортним, полегшується праця на виробництві. З іншого боку, промисловість наносить значну шкоду не тільки природі, але й здоров'ю людини [2].

Екологія (від грецької — дом, житло, місцеперебування) — наука про взаємодію живих рослинних і тваринних організмів і утворюваних ними спільнот між собою і оточуючим середовищем. Інакше кажучи, це наука про наш спільний дім. Все живе на планеті, будь то рослини, тварини або люди, тісно пов'язані між собою, і навіть незначні зміни в природі можуть призвести до важких наслідків [1].

У ХХ ст., у зв'язку з посиленням впливу людини на природу, екологія набула особливого значення як наукова основа раціонального природокористування й охорони живих організмів. Термінологія в даній галузі знань не визначилась й

існує багато проблем в розробці понятійного апарату. Не дивлячись на протести спеціалістів-екологів проти вільного вживання термінів, «екологія» сьогодні ототожнюється з «охороною оточуючого середовища» [4].

Суть охорони оточуючого середовища полягає в раціональному співвідношенні екологічних інтересів суспільства в чистому, здоровому й високопродуктивному природному середовищі з його економічними інтересами, пов'язаними із задоволенням матеріальних потреб людей. Ці інтереси єдині, оскільки в центрі їх стоїть людина, забезпечення якості її життя. Разом з тим вони суперечливі у своїй основі. Людина одночасно є не тільки об'єктом впливу оточуючого середовища але і суб'єктом такого впливу, що негативно позначається на її здоров'ї, добробуті, на стані природного середовища.

Развиваючи різні галузі економіки, людина наносить непоправну шкоду природному середовищу, а саме: знищення лісів; розорання плідючих земель; неякісна вода; забруднення повітря; деградація земельних ресурсів; небезпечні геологічні процеси; побутові відходи; об'єкти військової діяльності; Чорнобильська катастрофа; забруднення води і повітря шкідливими речовинами – відходами виробництва.

Людство має зрозуміти, що знаходиться на шляху самознищення. З цього є три виходи. Перший: суттєве обмеження або припинення антропогенної дії на природу – це екологічна утопія. Другий: розвиток економіки без урахування екологічних обмежень – це економічний екстремізм, який призводить до деградації природи й погибелі людства. Залишається один – третій вихід: поєднання економічних і екологічних потреб. Але поєднання може бути різним. Практика свідчить, що попередній розвиток суспільства відбувався під пріоритетом економіки, що призвело до екологічної кризи. Отже, необхідно змінювати усталене співвідношення в пріоритетах, знайти оптимальне поєднання економічних і екологічних інтересів [3].

З метою максимального зниження шкоди, яка наноситься природі в результаті господарської діяльності людини, запропоновано впроваджувати такі заходи:

- Побудова потужних очисних споруд на виробництвах, завдяки яким шкідливі речовини викидаються в воду або атмосферу в мінімальних концентраціях, безпечних для здоров'я людини і оточуючого середовища.

- Розробка безвідходних виробництв з замкнутими виробничими циклами.

- Посадка лісів на місці вирублених дерев, заповнення водойм підтопченим молодняком замість виловленої риби.

- Створення природоохоронних територій, де забороняється будь-яка господарська діяльність.

- Отримання електроенергії з чистих джерел: побудова сонячних електростанцій, практично те ж саме стосується і вітроелектростанцій, які стають все більше популярними у світі та в Україні зокрема.

- Доходи з відходів. Саме звалища від видобутку нафти, природного газу, руди можуть стати додатковими джерелами видобутку цементу чи кераміки, а побутове сміття – добрива чи горючого газу[6].

Необхідно зазначити, що як і виробництво, так і еколого-економічна система

не може охоплювати всі взаємозв'язки людини і природи; вона є лише частиною більш багатой і різноманітної соціально-екологічної системи.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» від 21 грудня 2010 року №2818 - VI.
2. Балацький О. Ф. Екологічний менеджмент: проблеми і перспективи становлення та розвитку [Текст] / О. Ф. Балацький, В. О. Лук'янихін, О. А. Лук'янихіна // Економіка України. – 2000. – № 5. – С. 67–73.
3. Веклич О. О. Економічний механізм природокористування: аналіз дієвості // Вісник НАН України. – 2001. – № 8. – С. 35-42.
4. Галушкіна Т.П. Еколого-збалансовані пріоритети розвитку територій: концептуальні засади та організаційний механізм / Т.П.Галушкіна, Л.М.Грановська.–Одеса, 2009. –372 с
5. Данилишин Б. М. Економіка природокористування [Текст] / Б. М. Данилишин, М. А. Хвесик, В. А. Голян. – К.: Кондор, 2009. – 466 с.
6. Жарова Л.В. Стратегічні засади та нормативно-правове забезпечення формування національної екологічної політики/ Л.В. Жарова. // Механізм регулювання економіки. –2008. –№ 4, Том 2. –С. 127-134.
7. Мельник Л. Г. Екологічна економіка. [Текст] / Л. Г. Мельник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2002. – 346 с.
8. Рогач С. М. Стан та еколого-економічні проблеми сільськогосподарського використання в Україні [Текст] / С. М. Рогач, Т.А. Гуцул // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – 2011. – Вип. 73. – Ч. 2. – С. 256-263.

Олена ТАРАН-ЛАЛА,

д.е.н., професорка кафедри підприємництва і права,
Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава, Україна

Ірина РЕШЕТНИК

магістрантка,
Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава, Україна

ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА В АГРАРНІЙ СФЕРІ

Аграрне виробництво в Україні є одним із важливих напрямів економічного розвитку, але також є і одним із джерел забруднення навколишнього середовища шкідливими відходами. Для цього треба орієнтуватись на досвід іноземних спеціалістів у цій сфері, та використовувати їх технології та методи які направленні на зменшення кількості шкідливих відходів, використання безпечної сировини, очисні технології з регулярною перевіркою їх роботи та безпечності і використовувати їх нові версії.